

від спадку часів тоталітаризму і руху до політичного плюралізму й покладення прав особи в основу всіх законодавчих актів і структур.

4. Становище України у системі міжнародного співробітництва й допомоги в освіті залишається невизначеним. Ми мали певний досвід дій в ЮНЕСКО, цій бідній малоефективній організації, але були практично повністю відрізані від реальної співпраці з такими солідними партнерами, як Європейський Союз, Всесвітній Банк тощо. Виправлення цього становища - непроста справа з багатьох причин, і нам слід докласти чималих зусиль для кращого використання можливостей системи міжнародної фінансової підтримки розвитку освіти для прискорення змін та полегшення інтеграції в світове освітнє співтовариство.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПОШУКУ ПРАВОВИХ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ У ФРАНЦІЇ

Ж. Соколик

*Київ, Інститут
системних досліджень*

Вивчення авторитетних джерел, таких, як Higher Education Quart, Euror. j. of Education та інших, дозволяє певним чином зосередити увагу на питаннях, які, на нашу думку, слід враховати та відобразити в подальших науково-аналітичних та методичних пошуках українських дослідників щодо припинення й виходу з кризи нашої країни, зокрема, її освітньої системи.

Розширення співробітництва ВНЗ та фірм є одним з пріоритетів політики французьких міністерства освіти та міністерства науки. У Франції досить багатогранно відпрацьовуються форми згаданого співробітництва: підготовка дослідників безпосередньо на підприємствах (у тому числі докторантів); надання фондів зазначеними міністерствами на підготовку інженерів спільними силами (університетів, приватних дослідницьких лабораторій чи фірм).

Бізнесові структури Франції сьогодні мають право та реально фінансують вищу освіту шляхом: податку на учнівство (третина цього податку йде тільки на вищу школу), придбання освітніх

послуг та пожертвування. Відповідно асигнування на безперервну освіту, що надаються фірмам з боку уряду на підготовку персоналу, розглядаються також як внесок виробництва у розвиток вищої освіти Франції. За таких підходів між ВНЗ розвиваються законні форми конкуренції за отримання фінансових коштів, у тому числі із згаданих джерел, як між собою, так і з приватними та громадськими фундаціями, що спеціалізуються на реалізації безперервної освіти, особлива увага приділяється вищій освіті.

Важливо особливо підкреслити, що у Франції дослідницькі послуги з боку університетів для фірм досить важливі (вони значною мірою відшкодовують витрати на дослідницьку роботу, зокрема студентів) і контролюються рішеннями місцевих органів влади, уряду. Відповідно, існує й податкове стимулювання асигнувань з боку фірм на дослідницькі послуги вищої школи у вигляді податкових (і досить відчутних) пільг. Крім того, всі ці фінансові надходження розглядаються як приватний прибуток ВНЗ, що не витримує вимог прискіпливого аналізу, оскільки дослідницькі роботи фінансуються й громадськими організаціями.

А загалом, французькі вищі навчальні заклади, особливо університети, значною мірою й завдяки досить багатогранній диверсифікації джерел фінансування можуть досягти більшої автономії і покращити власний фінансовий та матеріально-технічний стан за умов реального зростання зацікавленості фірм в інвестуванні у вищу освіту. Адже значно скорочуються невиробничі витрати фірм, котрі змушені самостійно готувати кадри. Витрати-інвестування на підготовку, перепідготовку працівників у ВНЗ та здійснення спільно з ВНЗ дослідницьких робіт, як свідчать французькі джерела, є взаємовигідними й довгостроковими.

Тепер у Франції особливо великі корпорації намагаються перетворювати довгострокові контракти з ВНЗ на реальні партнерські взаємовідносини, сплачуючи гроші та делегуючи ВНЗ значну частину своїх проблем щодо кадрового менеджменту.